

NOVINE

List za Prekmurske Slovence.
Prihaja vsako nedelo.

Urednik i izdajatelj
Klekl Jožef vp. pleb. Črensovci Prekmurje.

Cena na mesec 1 K.

Novo leto!

Novo leto, stare nevole, stare grehote. Pa bi ponovljenje moglo biti povsod: v duši najobprvim i zatem po njej v družini, v državi. Če se duša ne ponovi, vse po starom ostane. Lehko si mi na stotine društev osnovimo, lahko njim damo najlepša krščanska pa še katoličanska imena, če ne bo v njih prenovljene krščanske duše, krepkoga Kristusovoga duha, neso za nikoj. Življenja dati ne morejo, ar so sama mrtva.

Dušo ožive i prenovi delavna vera. „Moj pravičen z vere žive,“ (Hebr. X. 38.) pravi vse oživljajoči Duh sveti po sv. Pavlu, apostoli poganskoga sveta. Vera, štera je delavna, štera nema zapovedi samo spisane, nego je tudi spunjava, vera, štera ne nosi samo na čobah »ljubi bližnjega«, nego tudi po istini pokaže v toj sikešini, ka siromaki vošči živeti, žepov si ne napunjava ž njegovim znojom, ne da si plačati vsako stopnjo, ne da se podkupiti, nego kaj sebi vošči, vošči tudi bližnjemi, kaj sebi spravi, spravi tudi bližnjemi. To vero mora meti svet.

Je mogoče te neverni, samo zemljo vrajodči svet zdramiti, da vujskar pogledne po rečeh sv. Pisma „Iščite, štera so ozgoraj i želite sve, štera so na zemlji!“ (Kol. III. 1, 2.) Če bi to mogoče bilo? Ve milijoni verjejo zdaj še, te pa samo ništerna dušica, kda se je svetlost nad Bethlehemom prikazala i pozdravila nebeskoga kralja rojenoga v človečoj podobi, pa li se je ta vera razširila. Meč, ogenj, vešala, sekire, grmade, tezalnice so njej na pot devali, pa li je dale šla, vsikdar dale i vsikdar po večih poteh. Zakaj? Odgovori cerkveni pisatelj: *Krv Krščenikov je semen krščanstva.*

Maticerkev se mora preganjati, to njej spravi zmago. „Jakost rane rodi jo,“ pravi latinski krščanski izrek (Virtus vulnere crescit).

K tomi preganjanji pa mora še nekaj prihajati: stanovina, goreča molitev. Kristus, vse mogoči vladar je obljubo »Prosite i dobite« (Mat. VII. 8) On, koga »kraljestvi ne bo konca« (Luk. I. 33.) je apostolom dao navuk, kda so hüdoga duha ne mogli z človeka zgoniti, »ka se to pokolenje ne da nači vöspraviti, samo po molitvi i posti« (Marka IX. 28.) to je po zatajüvanji, trpljenji. Sama molitev ne zadostuje, podpirati jo mora neko zatajüvanje. To so delali vsikdar goreči krščeniki, pa vsikdar so tudi zmagali. Sama politika, če je stokrat krščanska, ne pridobi zmage Materecerkvi, če nega v njej duš, štere molijo i trpijo za njo.

Té duše iščem jaz. Močne duše, štere se ne zbojijo slokoga prsta, nego do ju-naško molile dosta i svoje vsakdenešnje nevole prenašale mirno še veselo v te namen, naj zmaga Maticerkev, naj se njeni nasprotniki povrnejo i naj postanejo goreči kristjani vsi pod vodstvom svetih, gorečih duhovnikov. To je zmaga Materecerkvi.

Njej jo voščite? Kotrige sv. Družine, Jezus, Marija, Jožef so bile prve kotrige Materecerkve pa tudi te nejsvetejše. Začetek Materecerkvi je Nazaret, je Bethlehem. Tu se dobi orožje za njeno zinago. To novo leto zaistino samo te bo veselo, če se dosta duš najde, štere do molile na čast sv. Družini za zmago Materecerkvi i v te namen mirno prenašale, svoje vsakdenešnje krive. *Dobre duše zberite se. Vüpite to vsaki den!*

Naročnikom na znanje!

Pripetilo se nam je v Jugoslaviji, kaj na Vogrskom zvün boljševiških časov nikdar ne, *Novine so nam zaplenili.* Osem velikih strani smo dali natiskati i razposlati kak zadnjo številko I. 1919. za zamüjene. Zavoljo štrajka smo prle ne mogli Novin pošiljati, nišče ne delao. Lendavska policija nam je dozday ne naznanila zrok zaplenitve. Nešteri so dobili Novine zato do rok, večina pa ne, najdejo se pri policiji, idite g. komisari ali na policijo, naj vam je dajo, prosite je, vaše so. Jaz sem svoje včino.

Stari dug (10 K. na leto 1919.) poravnajte, ka moremo M. Liste, šteri so že gotovi vöřešiti. Brez poštnine samo v tiskarni moramo plačati 10,800 K. za nje. Brez té šume je ne dobimo vö.

„Novine“ krščanske si naročite Slovenci, štere do zagovarjate naše verske i narodne pravice. Koštajo na mesec 1 K. Marijin List i kolendar se sledkar vcenita. Ne odstopite Slovenci, narod Marijin, od glasitelja Kristušovih pravic.

Črensovci, Prekmurje.

Klekl Jožef,
vp. pleb.

Dom i svet.

Na Koroškom za dva meseca odloči ljudstvo, kam šče pripadati: v Jugoslavijo ali v Nemško Austrijo. Glasüvali bodo moški i ženske nad 21. letom starosti. Jugoslovansko vojašto zato zapüsti te del Koroške i ošfanejo samo orožniki tam. D'Annunzio je povrgo Reko (Fiumo) prišle so redne italijanske čete sem. Angleži i Francozi so zavezo naredili v Londoni proti Nemcom. Nemci so dozday ne spunili vse, kaj antanta zahteva od njih, naime da bi njej ladje izročili

Od dekline, ka je nej bila od matere rojena.

Narodna.

Ednok je živo eden kralič, pa bi rad meo takšo ženo, ka nebi bila od matere rojena. Tri dele sveta je že obhodo, ka jo je iskao, pa je je nej mogeo najti. Tesi je pa etak mislo: Da sam je v treh delah sveta nej najšeo, je v štrtom tudi ne najdem.

Šo je zato žalosten domo, pa gda je v svojega očé log prišeo, je najšeo eden velki hrast. Na tom hrasti je bila edna mala gnjezda, poleg gnjezde je pa edna itica spevala tak lepo, ka je on v svojem življenji nigdar nej čüo tak lepe pesmi. Te si je pa etak pogučao:

— Jaz sam kraleski sin, pa morem žalosten hoditi okoli po svetj, ti si pa mala itica, pa tak veselo spevleš. Jaz tebi nekaj žini ka boš tudi žalostna.

v gnjezdi najšeo tri male belice. Te belice si je on v žep zdevao, pa je je neseo dol, ka bi rad vido, ka v njih je.

Gda je dol prišeo, je potro edno jajce, pa se je vö ž njega skotnola tak lepa deklička, ka je šče on tak lepe nigdar nej vido, pa njemi je pravila:

— Hitro me namoči z mrzlov vodov, ka bom ovači včasik mrtva!

Kralič je pa nej meo mrzle vode, zato njemi je ta deklička mrtva gratala.

Potro je zatem drugo jajce, pa se je s toga jajca pa skotnola edna deklička, ešče lepša kak prva, pa njemi je pravila:

— Vodo prinesi, pa me hitro zmoči ž njov, ovačibom včasik mrtva!

Kralič je pa pa nej meo vode, zato njemi je ta deklička tudi mrla.

Tretje jajce si je te v robček zvezao, pa je šo k ednomi štüdenci. Tam je z

vedrom vodo zajao, pa je te vzeo jajce, pa je je potro. S toga jajca se je pa šče lepša dekla na svet narodila, kak prle ovivi, pa njemi je pravila:

— Hitro me namoči z mrzlov vodov, ovači bom ti včasik mrtva.

To dekličko je te kralič v vedro notri v vodo namočo, pa njemi je ta živa ošala. Gda jo je pa vö z vedra vzeo, pa koj dobro pog'edno, je že ona vred njen velka postala, pa ga je pitala:

— Što si, pa ka želeš od mene?

— Nikaj se ne boj! Jaz sam kraleski sin, pa bi rad meo takšo ženo, ka nebi bila od matere rojena. Tebe zaistino znam, ka si nej od matere rojena, zato ka sam te vö z jajca vzeo. Tebe bi rad meo za ženo.

Nadaljevanje.

i popravili z lastnimi delavci škodo napravljeno na Francozkom. Zato pa nemške zgrabljence (ujetnike) domo ne pustijo. Ladje, štete bi mogli izročiti, so je potopili. Čehi, ki so se bojuvali v Sibiriji proti boljševikom, se vračajo na Angleško-Amerikanskih ladjah domo. Angleži so pregnali tiste Irce, štete so se potegovali z pomočjo Nemčije, da bi se Irska odslobodila Angleškoga jarma. To so tak zvanji Sinfajnovci. Se ve, da so samo rodilele odegнали, sto no stojezeri so naime slišili v to družbo. Angleška bo dala Irskoj zdaj samoupravo (autonomijo). Nemške Austrije dežele se sčejo vse od Beča odtrgati i priklopiti Bavarskoj, Švici. Namen vsega gibanja je, da bi radi prišli Austrijci v Nemčijo, kaj se za par let gotovo zgodi, če se ne posreči iznajti kakši drugi način rešitve. Austrija je tak slaba, siromaška država, ka sama ne more obstati. Zato je posebnoga poslanika morala poslati v Pariz prosit pomoč, da ovak do vsi od glada vkraj i od dugov. Neko pomoč dobijo z Argentinije pa z Jugoslavije.

Bolševiki so premagali vojsko generala Denjikina 400 jezero vojakov so raztepli i zavzeli mesta Kijev, Kupijansk, Perejaslav i Bogučar. V Sibiriji tudi tak napredujejo, ka se Japonska mora bojati, da ne vderejo v njo. Zrok zmag je to, da so se njim kmetje pridružili, zato ka so prvejšo grozoto popustili i delajo na hasek ljudem. V dvema letoma so več fabrik odprli i železnic napravili, kak carske vlade petdeset let.

Francozi se oborožujejo; bojijo se nemških napadov. Gospodarska zveza se dela med Čehoslovaškov, Nemškov Austrijov i Jugoslavijov proti Angleško-madžarskoj gospodarskoj zvezi. V Nemčiji (Preusosko) tak slabo stojijo v gospodarskom pogledi, ka se bojijo, da se ljudstvo ne bo moglo ne hraniti, ne oblačiti. Zato pritiskajo poslanci na vlado, naj dela nikši red, naj se cene znižajo.

Na Španjolskom so štrajki, nemiri. Bombe so metali edni na druge. Več oseb je ranjenih i mrtvih. — Klemansó, predsednik mirovne konference je Madjarom pismo poslal, da zapadne nemške županije (Vaš, Šopron, Mošon) morajo pustiti N. Austriji. Med Madjari je za volo toga ravnanja velika razburjenost. — V Albaniji so se Albanci oprli proti Italijanom, v Mezopotamiji pa Arabci proti Angležom.

Reka (Fiuma) bi poleg želenja Wilsonovoga mogla postati samostojna država. — Hindenburg, nemški general zahteva, naj Nemčija sama odloči, žele li casarstvo nazaj ali pa ostane ljudovlada. Če bi se ljudstvo izreklo za casarstvo, bi Viljemov sin, prestolonasladnik postal casar. V Angliji namenijo skleniti postavo, poleg štete bi bila stalna vojska tam. Pred bojom je naime samo tisti šo k vojakom, ki je šteo i malo takših bilo.

Ruski poslanci, boljševiki i ne boljševiki so prišli v Beč, da bi se pogajali z socialdemokratskim vladom N. Austrije. — Irskoga podkralja, lorda Ferencha so v Dublini napadnoli, strelali i bombe so metali na njega. Napad se nej posrečo. — Na Portugalskom se punta ljudstvo. Enver paša türk, je proglašen za kralja v Kurdistanu. — V Ilirskoj Bistrici je bio krvavi spopad med Slovencih i Italijanih. Teh zadnjih je 8 mrtvih i 24 ranjenih. Naša država je prosila posojilo od angleške, a ta je prošnjo odklonila i posojila ne da, zato ka v Jugoslaviji láda socialno-demokratska vlada, šteta brez parlamenta to je brez poslancov ljudstva ravna oršág i zato zaslombe pri ljudstvu nema.

Stališče vlade se maja i kak „Slovenec“ javlja Pašič prevzeme vlado, štete je srbski radikalec i v zvezi z slovenskimi i hrvačkimi kršćanskim poslanci. Italija je pozvala v Rim dva jugoslovanska poslanca z Dalmacije, da si z njim pogovori, reško (fiumansko) pitanje, kak bi se rešilo. To je najlepša pot, pot mira. — Madri so zaprli meje proti Čehoslovaškoj ljudovladi i nabirajo pa pošiljajo veliko vojsko na to mejo. Tudi z Zalaegerszega je odišlo vojaštvo gor. Angleži vozijo dosta strliva (municije) na Vogrsko. Socialdemo kratična, Matercerkev preganjajoča česka vlada je v velikih skrbeh.

Glasi.

Odskočo je financ. Dnes teden smo pomotoma javili, ka je financ z 200 jezeri K. odskočo z Dobrovnika. Ta vest ne odgovarja resniči. Dotični gospod je ne šo prek meje, peneze je pa po predpisi izročio svojoj vladí. Žalujemo, ka smo neresnični glas zvedili i prosimo svoje dopisatelje, naj vsikdar samo resnico javijo.

Lakota. V Galiciji je takši glad, ka na den 300 ljudi vmerje od tifusa, 200, jezero ljudi je v nevarnosti, da je glad vmori.

Deca z Beča pridejov okolico Rima, naj se malo zredijo. 15 jezero jih bo italijanski Rdeči Križ oskrbljavao.

Cena penez. V Zagrebi na borzi je ta cena bila okoli božiča: 100 dolarov je 10 jezero naših kron, austrijskih 100 K 65 naših, 100 bolgarskih levov 210 K., carskih 100 rublov 165 K., 100 dinarov 413 K., 20 K. zlat 355 K., 100 angleških funtov 400 K. (blágo se mora dati); 100 francoskih frankov 1025 kron (blago); 100 nemških mark 252 K., 100 italijanskih lir 805 K., (blago), 100 nemških leiov 300 K.

Ne lúčajte vkraj potrdil štete ste pri štempljanji penez dobili. Shranite si je, z temi lahko plačate sledkar dačo, ali pa se v račun vzemejo, kda do krone v dinare preminjavane. Že zdaj več davajo agenti za ta potrdila, kak so vam penez odračunali. Če so njim več vredna, ki pa vendar na dobičke delajo, so vam tudi vredna toliko da je shranite.

Obesili so v Pešti dr. Lászlója i 4 tovariše komuniste.

Žižkovski Orli so igrali božične svetke „Pod marijinov obrambo“ pobožno igro v štirah djanjih. Genljiva zgodba je je živo predstavljala delovanje milosti božje v zabljenoj duši i potrdila izrek sv. Bernarda „Marijin sluga se ne pogubi.“ To je prvič v jezero letih, ka so kmečki dečki v Prekmurji slovensko predstavo igrali. I zaistino igrali so jo dobro, vsaki je pošteno izvršo svojo vlogo, za prvi nastop več ne mogoče želeli. Vdeležba je bila punoštevilna.

Zavoljo pomenjkanja premoga so bile stavljene železnice ali konči promet je bio pomenjšan božične svetke na Češkom, Madjarskom, v N. Austriji i v Jugoslaviji. Pač celi svet trpi. Vožnja je nindri ne tak vpelana kak pred bojom.

Francoski i italijanski penez, frank i lira vsaki den gibita ceno; pazite, pri preminjavanji. **Carina (mauta, vama)** je **ednoga dneva** v Jugoslaviji znesla 53 milijone. Ali redki so takši dnevi.

Vdrli so v cerkev v Velikojdolini roparje, sv. hoštije raztrosili, posode odnesli. Gospod, usmili se nas!

Dober slovenski list za deco je „Angelček“. Dobi se v „Opravništvi Angelčka“. Ljubljana, Sv. Petra cesta 80.

Boljševizem na D. Bistrici. Nešteti Dolnjobistričanci so si tak razlagali nove odredbe o razdelitvi veleposestev, da ka je grofovsko bilo, to je zdaj njihovo i so zato gospocki log začeli dolsekati i domo voziti. Če pravočasno oblast ne bi vmes segnola, bi log ščista vničili. Prišlo je pa delo na vüha orožnikom, štete so prepovedali nadaljno sekanja loga, od tistih pa, ki so si drva že domo zvozili, so pobrali ceno teh.

Kmečka zveza je ustanovljena v Črensovcih. V pisalo se je dozdej 320 kotrig. Načelnik zveze je Plej Jožef, namestnik Bojšič Jürrij, blagajnik Hanc Štefan, tajnik Károlyi Ivan, odbornika Bohneč Štefan i Horvat Jožef.

Članarina kmečke zveze. Članarina se pravi penezom, štete člani (kotrige) zveze plačüjejo. Na leto se plača 1 K., siromaki je pa zadosta če plača 20 fil. Teh penez polovica ostane doma, polovica se pošlje na tajništvo zveze v Maribor, Koroška ulica 5. Te penezi še obrnejo na potrebščine zveze, na listeke, spise, pisarno, nadalje na pot tistim, ki v imeni občine ido kam na shod i jo tam zastopajo. Pred vsemi kotrigami pa mora blagajnik vsako leto račun dati od penez. Po nepotrebnom se ne smejo zapraviti.

Kak dragi je tisk. Na Vogrskom koštajo edne novine 300–400 koron Mali kalendarček duhovniški, šteroga smo zdaj do rok dobili, košta *petnajset koron*. Povsod je dragoča, še vekša kak prinasa.

„Jugoslovanska provincija usmiljenih sester“ je v Parizi pri glavnom vodstvu usmiljenih sester nastavljena. Ta provincija ma v Ljubljani svoj sedež. Dekle, štete čütijo v sebi pozvanje na samostanko življenje, se naj sem glasijo. Več je ne potrebno v Gradec iti v materno hišo, materna hiša za Slovenke je zdaj v Ljubljani, kje se vči vse samo po slovenskom. Usmiljenke, štete so od boljševikov domo pręgnane bile, poleg predpisov so dužne kak najhitrej nazaj stopiti v red ali na staro mesto ali v Ljubljano. Zglasite ze pri g. Antoni Zdešar ravnatelji usmiljenih sester, Ljubljana, Tobor trg 12.

„Slovenski Gospodar“, dober kršćanski politični list, štete prihaja vsaki teden ednok, se naroči v Maribori, Koroška ulica 5. Lani je koštao 6 K. na leto, v novom leti 1920. de meo zavoljo povekšane plače delavcov 24 K. cene na letó.

Vkradnoli so v Satahovcih pri Žókš Matjaši oboroženi tatje prasico breho. Blek so njoj vöpusili, z mesom pa odišli. V Črncih, na Bistrici Dolnoj i drugih nešteti mestah pa goske, küre. Krav Konjov roparje tudi ne zavržejo.

Za prehrano v Jugoslaviji je imenüvan poseben odbor, šteroga dužnost je skrbeti, da vsaki državljan dobi zadosta živeža i da se toga nedovoljen izvoz prepereči.

Zakaj so dragše Novine? Kilo papira naših Novin brez štampa i brez foringe košta 5 K. Črkostavec, štete je štampa slüži *na teden 500 koron*. Poština na jezere pride celo leto. Zdj te računajte!

Komisija v D. Lendavi.

Dosta se je gučalo, kaj je delala vojaška komisija dec. 18. v D. Lendavi. Iz pravoga vira smo sledeče zvedeli.

Komisijo je poslala mirovna konferenca z Pariza na prošnjo jugoslovanske vlade zavoljo vogrskoga napada na D. Lendavo. Komisija se je pripelala z posebnim vlakom z Budapešta v Lendavo. Zastopani so bili v njej en angleški generalštabni major kak predsednik komisije, en jugoslovanski major, en francoski kapetan, en italijanski kapetan, en vogrski generalštabni kapetan i eden vogrski poročnik.

Pri toj priliki je vodo dr. Kočar Jožef, pod komisar odposlanstvo Slovincov iz D. Lendave i okolice pred komisijo, šteroj se je zahvalo Sever Božidar župan i trgovec z D. Lendave za priklopitev Prekmurja k Jugoslaviji i proso, naj ta priklopitev stalna ostane. Navzočih 300 Slovincov je glasno „živio Jugoslavija“ kričalo na to. Pri tom sprejemi je navzoči bio tudi dr. Berbuč, civ. komisar z M. Sobote.

Predsednik komisije, angleški major je vzeo na znanje zahvalnost i želo slovenskoga ljudstva lendavskoga okraja i je pravo, da po sklepi vrhovnoga sveta v Parizi pripada stalno k Jugoslaviji i da je zdajšnja meja v Prekmurji proti Vogrskom končna i stalna. Zednim je tudi povdarjao, da vrhovni svet v Parizi žele, da se njegovi odloki poštüjejo.

Pred komisijo je stopila zatem deputacija D. lendavčarov, v šteroj so bili zastopani Strauß Florian, č. kanonik, dr. Brünner i dr. Józsa, zdravnik, Karabélycs, odvetnik, Vermes i Raffensberger, čestnika kneza Eszterházija. Deputacija je izjavila, da se lendavčarje ne melinikaj skupnoga z madjarskim napadom, ga obsodijo, ar znajo, da je jedino vrhovni svet v Parizi pooblaščen rešiti pitanje mej.

Dr. Józsa je zdaj predsedniki naznano ka prej 20 čisto madjarskih občin žele nazaj se prikapčiti k Vogrskoj. Predsednik komisije, angleški major je nato vogrskoj deputaciji naznano, ka je to politično pitanje, za štete komisija ne briga i ka je to pitanje v Parizi itak že določeno. Zatem je komisija zaslišala svedoke madjarskoga napada i se odpelala drugi den nazaj v Budapest. Na prošnjo je župan d. lendavski komisiji preskrbilo melo, belice i druge reči, štete se niti za drage peneze ne dobijo v Pešti.